

PUTEREA SI ADEVARUL

SCENARIUL-TITUS POPOVICI
REGIA-MANOLE MARCUS

Imaginea-Nicu Stan Muzica-Tiberiu Olah

Decoratii-ada Nicolae Dragan

cu/Mircea Albulescu/Ion Besoiu/Amza Pellea
Octavian Cotescu/Lazar Vrabie/Irina Gardescu
Nucu Paunescu/Dana Comnea/Zephi Alsec

Wineta Gusti Ernest Maftei Peter Paulhoffer

Puterea adevărului de PAUL ANGHEL

Cineva a spus într-un articol de salut că istoria a scris scenariul filmului Puterea și Adevărul, iar Titus Popovici l-a transcris sau reseris. Cred că l-a transcris, reseriindu-l în foarte puține locuri, poate în câteva replici, în câteva amănunte prea eliptice, suficient de expresive totuși ca să păstreze capacitatea de a sugera un întreg. Adevărul este că ne aflăm în fața unui film mare, în fața unui film pe care l-am putea numi — dacă judecăm reacția publicului — Puterea adevărului.

Eu unul nu credeam că se mai poate dialoga, la un asemenea nivel de acuitate și amplitudine, cu acest public al nostru, saturat de comedii ușoare, surzit de pelicule muzicale, opacizat de superproducții de tot felul cu „adevăruri“ ale nimănui, cu „gânduri“ ale nimănui. Într-un fel mă și

demoraliza întâlnirea publicului cu filmul bun. Pariam că o asemenea întâlnire va fi un eșec, și au fost cu zecile. Dar de vreme ce asemenea eșecuri s-au petrecut și-n alte țări, mă consola ideea unei fatalități: filmul bun trebuie să cadă, e soarta lui.

Manole Marcus a înfirmat această lege, ca regizor al filmului, iar Titus Popovici a înfirmat-o din nou, ca scriitor de cinema. Sintem în fața unui zguduitor document istoric și uman, care cuprinde o parte din însăși soarta noastră pe câteva decenii, soarta noastră filmată și redată publicului, ca să se recunoască în ea. Și publicul s-a recunoscut, publicul a urmărit spectacolul cu sufletul la gură, publicul a dialogat cu eroii, publicul a luat cuvântul sau a tăcut la acele memorabile ședințe, anchete, ceremonii, mișturi, publicul s-a îngrozit, s-a cutremurat,

a aplaudat. A aplaudat nu povestea, nu arta, nu abilitatea, tehnica, muzica sau imaginea, ci curajul civic al unor autori, care au avut tăria să ne spună că drumul spre ziua aceasta de azi, așa cum e, n-a fost o defilare cu flori. Prin aceasta nu ignor arta autorilor, ci subliniez doar faptul că „arta nu se vede”, că realizatorii au atins performanța de a supune tehnicile serierii piună acolo încît primează doar adevărul artistic, numai adevărul istoric, politic, uman.

După lecția lui Shakespeare, despre istorie nu se mai poate scrie oricun. Nu pot spune după lecția lui Brecht, fiindcă Brecht e o consecință ultimă și, poate, minoră. Oamenii trebuie să aibă cit de cit rușine față de anumite momente, anumite aspecte ale spectacolului istoric pe care l-au parcurs, în care au fost incluși, acea rușine pe care o implică supraviețuirea și responsabilitatea târzie. Ei acționează întotdeauna cu sentimentul că fac gesturi ultime și definitive. Ei cred că nu vor mai apuca în nici un fel consecințele sau cred că aceste consecințe sînt irevocabil trasate prin gestul lor scurt și definitiv. Ași, ei supraviețuiesc acestor „ultime” gesturi, ei supraviețuiesc chiar cînd sînt defuncți, fiindcă și gesturile defuncților se continuă, au urmări, alte urmări decît cele prevăzute, sînt elemente vii în confruntarea trecut-prezent-viitor.

Filmul *Puterea și Adevărul* mi-a confirmat acest înțeles. Icoana celor aproape două decenii de istorie cuprinsă în film e amară, aspră, brutală, patetică, poate și înălțătoare, așa cum a fost viața noastră. A recunoaște că a fost așa e o putere. A avea această putere înseamnă să te bizui pe adevăr. Filmul e autentic și răscolitor fiindcă ne spune adevărul, îl formulează răscolitor, cu responsabilitate, cu un lucid patetism. Și cu încredere. În primul rînd, încrederea în spectator. În capacitatea acestui spectator de a bea bău-

Amza Pellea și Irina Gărdescu

tura tare pînă la ultima picătură, fără să se clatine, fără să șovăie în drumul pe care l-a ales. Și de aici optimismul filmului, lecția de civism pe care numai adevărul ne-o dă.

Îi mulțumesc lui Mircea Albulescu, acest mare actor de cinema, acest mare artist. Îi mulțumesc lui Ion Besoin, care a mers cu Albulescu umăr la umăr. Și le-am mulțumit și spectatorilor, care și-au arătat răscolitor preferințele pentru o artă adevărată și mare.

Dana Comnea și Mircea Albulescu

